

Fiskeridirektoratet
Postboks 185 Sentrum
5804 Bergen

Dato: 04.04.2025

Deres referanse: 12/12778

Deres ref.: 24/12778

Høringssvar av forslag til krav om risikoreduserende tiltak mot kjønnsmodning og gyting ved torskeoppdrett

KIME Akva vurderer at intensjonen med å oppdatere forskriften er god. Endringene av forskriften tydeliggjør rammene for næringens arbeid for å primært minimere potensiell risiko for ytre miljø, samt sikrer større forutsigbarhet for aktører og forvaltning ved at krav formaliseres. KIME Akva vurderer at endringene av forskrift sammenfaller i stor grad med selskapets internprosedyrer og målsetninger. Endringene og ordlyden i forskriften må likevel ivareta en usikkerhet som gir næringen rom og evne til å lykkes med satsingen.

Kortsiktig og langsiktig arbeid for å forebygge kjønnsmodning og hindre gyting i merd

Torskenæringen er enda i en tidlig fase. Både KIME Akva og næringen jobber kontinuerlig med å finne effektive metoder for å forebygge kjønnsmodning og samtidig ha grunnlag for god fiskevelferdsmessig og lønnsom drift. Selv om produksjonsstyring med lys og dagens lysteknologi fungerer svært godt, er det sannsynlig at også andre metoder for å hindre gyting vil tas i bruk fremover. Effekten av lysstyringen, kombinert med høyere tilvekst fra avlet torsk, har i svært stor grad redusert omfanget av gyting i merd fra forrige runde med torskeoppdrett. Det er likevel viktig at endringene i forskriften og tilhørende retningslinjer og veiledere er teknologinøytrale.

KIME Akva og næringen jobber kontinuerlig for å bli bedre med forebygging av kjønnsmodning. I dette foregår det et bredt samarbeid for å utveksle erfaringer og idéer. Samarbeidet med FoU-aktører er også sentralt for å vitenskapelig dokumentere effekter og at næringen oppnår forbedring raskere på et nivå som også forvaltningen har tiltro til.

Det jobbes også med andre metoder for å hindre gyting i merd. Kjønnsselektering med hanner og hunner i separate merder, eventuelt kun utsett av ett kjønn, vil eliminere sannsynlighet for gyting i merd. Det er også igangsatt initiativ for å utvikle en steril oppdrettstorsk som i tillegg tar bort risiko for villfisk ved rømming. Slike prosjekter er imidlertid svært kostnadskrevenende og vi håper forvaltningen kan bidra til at forskningsmidler allokeres for å øke forskningshastigheten innenfor disse områdene.

Risikoforhold

Det er sentralt at tiltakene i forskriften er kunnskapsbaserte og forholdsmessige. Selv med sterke forebyggende metoder, er gyting i merd i dag vanskelig å unngå i sin helhet som følge av stor variasjon i biologi og fiskens evne til å påvirkes av produksjonsstyring. Over tid forventes det at omfanget ytterligere reduseres i takt med større kunnskapsgrunnlag og andre løsninger, samt en genetikk som bidrar til høyere tilvekst og kortere produksjonstid i sjøfasen.

På lik linje med arbeidet for å hindre rømming, er arbeidet med å hindre gyting i merd de viktigste parameterne som næringen må levere på for å drifte og vokse bærekraftig. Primært for å minimere potensiell risiko for ville torskbestander og redusert fiskevelferd, men også med hensyn til kvalitet, lønnsomhet og omdømme. Tiltak for å oppnå lavest mulig grad av modning og gyting i merd er det derfor sterke incentiver for å lykkes med.

I hvilken grad gyting i merd vil medføre negativ påvirkning på ville fiskebestander er imidlertid svært usikker. Det er flere vitenskapelige publikasjoner og studier som peker på liten sannsynlighet for uakseptable genetiske konsekvenser av rømt oppdrettstorsk (eksempelvis Jørstad et al, 2014 og Varne et al., 2016). Van der Meeren (2012) finner ikke at oppdrettstorsk har genetisk forplantet seg i den ville stammen i Heimarkspollen i Austevoll.

I høringsnotatet fremkommer det at «*oppdrettstorsken vil derfor enkelt kunne spre sine gener uten at den faktisk rømmer fra merdene*». Dette mener KIME Akva er en påstand det foreligger lite faglig grunnlag bak. I den tid vi ser at gyting i merd ikke kan utelukkes i sin helhet, og at det ikke er dokumentert at gyting medfører uakseptable konsekvenser for ville fiskebestander, bør bestemmelsene i ny forskrift ikke legge opp til nulltoleranse og uforholdsmessige strenge sanksjoner.

KIME Akva mener derfor at § 36 bør endres til: *Plikt til å forebygge og hindre uakseptabelt omfang av gyting*. Slik vi ser det må kravet om risikoreduserende tiltak basere seg på en grense om hva som kan aksepteres av omfang. Forvaltningen bør derfor utvikle retningslinjer for hva som anses som akseptabel risiko basert på omfang.

Avslutning

All næringsaktivitet medfører et fotavtrykk og risiko. Dette er en nødvendighet for at næringsaktivitet kan foregå. Reguleringsformålet med endringene i forskriften må være å sikre at gyting i merd ikke er fører til uakseptabel påvirkning og irreversible konsekvenser for ville fiskebestander. KIME Akva vurderer at torskoppdrett med nye endringer vil kunne reguleres strengere enn allerede etablerte sjømatnæringer, på tross av at det ikke er dokumentert en uakseptabel påvirkning.

Målet med tydelig regulering og hindre gyting i merd er viktig, men vi vurderer at de nye kravene i forskriften ikke vil være realistiske å oppnå på kort sikt dersom det legges opp til null-toleranse. Kravene motstrider også med ambisjonen om å legge til rette for ny bærekraftig matproduksjon langs kysten.

KIME Akva håper derfor at forskriften vil gi mulighet for praktisk gjennomførbar drift. Økt kunnskap i takt med næringens vekst og utvikling vil sikre et sterkere reguleringsgrunnlag over tid.

Med vennlig hilsen

Stefan Paulsen
Lokalitetsutvikler og samfunnskontakt
KIME Akva AS